

3. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з медичної практики: затверджені постановою КМУ від 02.03.2016р. № 285 // [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Васюк Н.О. Державне регулювання ліцензування професійної діяльності медичних працівників: сутність понять / Н.О. Васюк, О.В. Худошина // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 10. – С. 65-70.
5. Про ціни і ціноутворення: Закон України від 21.06.2012 № 2168-VIII // [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Перелік платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах, затверджений постановою КМУ від 17.09.1996р. № 1138// [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Методика розрахунку вартості послуги з медичного обслуговування: затверджена постановою КМУ від 27.12.2017р. № 1075 // [Електронний ресурс] – Режим доступу – <http://zakon.rada.gov.ua>

Ключові слова: охорона здоров'я, господарська діяльність, медична допомога, медична послуга, ліцензування, акредитація.

Ключевые слова: здравоохранение, хозяйственная деятельность, медицинская помощь, медицинская услуга, лицензирование, аккредитация.

Key words: health care, economic activity, medical aid, medical service, licensing, accreditation.

ФЕДОСОВА АЛІНА ГЕОРГІЇВНА

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри господарського права і процесу

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА У СФЕРІ ОСВІТИ І НАУКИ В УКРАЇНІ

На теперішній час державно-приватне партнерство є одним з найбільш перспективних інструментів модернізації державної економіки, стимулювання господарської діяльності. Таке партнерство представляє собою інституційно і організаційно оформлену взаємодію суб'єктів публічного управління та приватного сектору на взаємовигідних умовах з метою покращення якості надання суспільно-важливих послуг і посилення їх економічної та соціальної ефективності [1, с. 191]. Значних результатів, а саме реалізації наукового потенціалу країни та конкурентоспроможності національної системи освіти на міжнародному рівні, можна досягти за допомогою державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки. У цьому можна переконатися на прикладі США, Великобританії, Германії та інших високорозвинених країн. Однак, незважаючи на значущість наукового та освітнього розвитку держави на її добробут, співробітництво між державою та приватним сектором у сфері освіти і науки в Україні майже не відбувається. Для того, щоб його активізувати, необхідно вирішити ряд проблем, що

перешкоджають розвитку державно-приватного партнерства у галузі. Основними з них на сьогодні є:

1. *Відсутність освіти і науки як сфери застосування потенціалу державно-приватного партнерства на законодавчому рівні.* Серед зазначених у п. 1 ст. 4 Закону України «Про державно-приватне партнерство» сфер застосування державно-приватного партнерства освіта і наука не зазначаються. Лише у 2015 р. перелік таких сфер було доповнено абзацом «надання освітніх послуг та послуг у сфері охорони здоров'я», який, тим не менше, охоплює лише окремий напрям освітньої діяльності. Всі інші складові сфери освіти, а також сфера науки в цілому по теперішній час залишаються не виокремленими законодавцем з категорії «інші сфери», передбаченої п. 2 ст. 4 цього Закону. Відповідно до нього за рішенням державного партнера державно-приватне партнерство може застосовуватися в інших сферах діяльності, крім видів господарської діяльності, які відповідно до закону дозволяється здійснювати виключно державним підприємствам, установам та організаціям [2].

Законодавча прогалина у цьому контексті є відображенням державної політики щодо державно-приватного партнерства. Існуючий потенціал приватного бізнесу, що можна залучити до співробітництва із публічним партнером, держава тяжіє застосовувати у більш капіталомісткій галузі економіки: енергетику, телекомунікації, транспорт тощо. Проте за своїм значенням для економічного процвітання країни, за своїм суспільним значенням освіта і наука є одним із головних факторів національного розвитку. Закріплення на законодавчому рівні сфери освіти і науки як важливого, одного з пріоритетних напрямів державно-приватного партнерства допоможе:

- привернути увагу потенційних приватних партнерів до сфери освіти і науки;
- показати потенційним приватним партнерам зацікавленість держави у співпраці з ними в сфері освіти і науки, а отже і запевнити їх у наявності переваг партнерства в даній сфері;
- спростити відношення потенційних приватних партнерів до інвестування в освіту і науку як до не вигідного ресурсовкладення.

Пропонується доповнити ст. 4 у частині першій Закону України «Про державно-приватне партнерство», а саме перелік сфер, у яких застосовується державно-приватне партнерство, абзацом «освіта і наука».

2. *Несприятливе політичне та економічне середовище в державі.* Відповідно до частини першої ст. 1 Закону України «Про державно-приватне партнерство» обов'язковою ознакою державно-приватного партнерства є довготривалість відносин, а саме, від 5 до 50 років [2]. Таке партнерство спрямовано на досягнення вагомого соціально-економічного ефекту, а отже довгостроковість як обов'язкова вимога до даних угод є обґрунтованою та невід'ємною. Однак, часто саме вона слугує перешкодою в укладанні угод державно-приватного партнерства.

Нестабільна політична та економічна ситуація, характерна для України, викликає перестороги зі сторони приватного сектора щодо

вступу у довгострокові партнерські відносини. Найменш ризиковою в сучасних умовах є діяльність, зорієнтована на швидкий дохід. Натомість, не впевненим у завтрашніх умовах ведення бізнесу, що можуть бути погіршені або ускладнені мінливим економічним і політичним середовищем, підприємцям важко наважитися на довготривалу співпрацю із державою. До того ж, окрім довготривалості, така співпраця несе в собі підвищену моральну й правову відповідальність через суспільну важливість сфер реалізації державно-приватного партнерства, зокрема освіти і науки. На противагу державі, для якої така діяльність не є комерційною, приватний сектор ризикує істотним зменшенням своєї вигоди та навіть втратою капіталовкладень в наслідок змін державної політики.

Єдиним якісним та повноцінним вирішенням даної проблеми є стабілізація економіки та політики в Україні. Нажаль, без суттєвого поліпшення глобального економічного та політичного клімату у державі зацікавленість приватного сектору в освітніх та наукових проєктах вбачається важкодосяжною.

Послабити перестороги потенційних приватних партнерів у кризовий період державного розвитку можна за допомогою посилення державної підтримки. Пропонується переглянути розділ V Закону України «Про державно-приватне партнерство» на момент встановлення додаткових гарантій, перерозподілу ризиків на користь приватного партнера залежно від строку угоди, запропонувати приватному партнеру тим вигідніші умови співпраці, чим більшим є строк угоди.

3. *Недостатня взаємодія держави з малим і середнім бізнесом.* Велика кількість нагальних проблем освітніх та наукових закладів бере початок, перш за все, із недостатнього фінансування. Це сприяє орієнтованості вітчизняної освіти і науки на побудову відносин, в першу чергу, із великими спонсорами. Натомість, співпраця з малим та середнім бізнесом приваблює державні структури освіти та науки помітно менше [3, с. 86]. Однак, нехтування співпрацею із малими партнерами позбавляє освіту і науку, може й не визначальних, проте додаткових можливостей розвитку. Наприклад, працевлаштування випускників, організація практики для студентів та аспірантів, участь суб'єктів приватного бізнесу в освітньому процесі.

Реальні механізми взаємодії саме малого і середнього бізнесу з державними структурами освіти і науки по теперішній час є відсутніми, а отже їх розробка вбачається актуальним завданням для спеціалістів.

Значною мірою вищезазначені проблеми виникають через *відсутність досвіду державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки*. Державно-приватне партнерство як правове та економічне явище в цілому є для незалежної України новелою. Партнерство ж у сфері освіти і науки є зовсім «неходженою стежиною». Станом на 1 січня 2019 року у сфері освіти і науки не реалізовано жодного крупного проєкту [4]. Немає й зацікавленості з боку приватного сектора до активізації у сфері в найближчий час. Державно-приватне партнерство у сфері освіти і науки залишається «темною конячкою» як для приватного сектору, так

і для самих державних освітніх і наукових структур. Перед очима приватного бізнесу немає бази прикладів вигідної та ефективної співпраці з державою у сфері освіти і науки, а державні структури не мають налагоджених, відпрацьованих механізмів і схем співпраці із бізнесом. Таке замкнуте коло провокує застій в галузі і нівелює перспективи державно-приватного партнерства в сфері освіти і науки.

Виходом з ситуації вбачається використання зарубіжного досвіду. В багатьох країнах (насамперед США, країнах Європейського Союзу) державно-приватне партнерство вже стало одним із провідних факторів розвитку освіти і науки. На прикладі цих країн можна дослідити сотні успішно реалізованих проектів та переконатися в дієвості та взаємовигідності такого співробітництва.

Поряд із цим, невід'ємним є поступове набуття власного досвіду. Зворушити колесо з «мертвої точки» можна за допомогою популяризації державно-приватного партнерства, привертання уваги бізнесу до сфери освіти і науки. Пропонується розпочати розвиток державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки України у наступних напрямках: 1) експериментальні проекти партнерства зі спрощеними умовами, 2) спеціальні державні програми, 3) надання спеціального фінансування.

Таким чином, сфера освіти і науки потребує подальшої уваги з боку держави, приватного сектору і правознавців. Вирішення зазначених проблем може суттєво вплинути на активізацію в Україні державно-приватного партнерства у сфері освіти і науки, яке, в свою чергу стане одним з провідних чинників покращення загальної економічної та соціальної ситуації в державі.

Список використаної літератури:

1. Хусаїнов Р. В. Державно-приватне партнерство в системі вищої освіти України / Р. В. Хусаїнов // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2014. – Т. 19. – Вип. 2/2. – С. 190-195.
2. Закон України «Про державно приватне партнерство» від 01.07.2010 № 2404-VI [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2404-17>.
3. Головінов О. М., Дмитриченко Л. А. Науково-практичні аспекти державно-приватного партнерства в освіті / О. М. Головінов, Л. А. Дмитриченко // Економіка та право. – 2013. – № 1. – С. 84-89.
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=62a9b6fb-27ff-462a-b351eeadfb26b6f8&title=StanZdiisnenniaDppVUkraini>.

Ключові слова: державно-приватно партнерство, приватний бізнес, освіта, наука.

Ключевые слова: государственно-частное партнерство, частный бизнес, образование, наука.

Key words: public-private partnership, private business, education, science.